

DATUM
2021-02-23
ERT DATUM
2020-11-27

DIARIENR
2020/222-4
ER BETECKNING
N2020/02751

Regeringskansliet
Näringsdepartementet
103 33 Stockholm

En samlad djurhälsoreglering (SOU 2020:62)

Vi avgränsar vårt yttrande till förslagen som föreskriver en väsentligt ändrad ansvarsfördelning mellan Jordbruksverket och andra myndigheter, gentemot dagens ordning i djurhälsopolitiken, och/eller där EU:s kontrollförfordning och djurhälso-förordning lämnar tolkningsutrymme som nationella bestämmelser bör fylla. Vi håller oss då till våra kärnområden, bland annat organisation och det statliga åtagandet.

Reglera kunskapskraven om djursjukdomar samt om veterinärers skyldigheter

Statskontoret tillstyrker förslaget att Jordbruksverket ges rätten att meddela föreskrifter om:

- krav på kompetens/utbildning om djursjukdomar och biosäkerhet bland aktörer och djuryrkesverksamma
- krav på information som lämnas vid försäljning av sällskapsdjur.
- veterinärers skyldigheter att vidta åtgärder som avses i EU:s djurhälsoförfordning

Renodla SVA:s och Jordbruksverkets ansvar för sjukdomsövervakning och undersökningar

Statskontoret tillstyrker förslaget att Statens veterinärtekniska anstalt (SVA) åläggs att föreslå till Jordbruksverket om vilka sjukdomar som ska övervakas och hur. Vidare tillstyrker vi förslaget att Jordbruksverket bemyndigas att meddela föreskrifter om:

- provtagning och andra undersökningar.
- metoder för provtagning och analys
- djurhälsobesök

- delegering till veterinärer av uppgifter vid övervakning till den myndighet som ansvarar för övervakningen

Vi delar bedömningen att EU-regleringen bör kompletteras med nationella bestämmelser. Bestämmelser motsvarande EU:s djurhälsoförordnings artiklar 24 (om sjukdomsövervakning) och 25 (om djurhälsobesök) finns ej i dagens svenska djurhälsoreglering. Jordbruksverket bör därför i förordningen pekas ut som behörig myndighet när det gäller övervakningen och få ansvar för dess utformning.

Renodla regeringens och Jordbruksverkets ansvar för sjukdomsbekämpning, efter sjukdomsslag

Vi tillstyrker utredningens förslag att Jordbruksverket bemyndigas att föreskriva och besluta om:

- åtgärder vid sjukdomsbekämpning
- sjukdomsspecifika förebyggande åtgärder

Vidare ska regeringens ställningstagande om att en viss sjukdom får bekämpas uttryckas i en bilaga till den förordning som kompletterar den nya djurhälsolagen.

För s.k. a- och b-sjukdomar kan det behövas en nationell lag om andra åtgärder för bekämpning än vad som följer av EU:s djurhälsoförordning. Eftersom det följer av EU:s regelverk att bekämpning är obligatorisk kan bedömningen av om det behövs ytterligare bekämpningsåtgärder överlåtas till Jordbruksverket. De s.k. c-, d- och e-sjukdomarna är dock medlemsstaterna inte tvungna att bekämpa. Här handlar det delvis om politiska avvägningar och prioriteringar. Principiellt är det därför viktigt att ställningstagandet här bör göras på politisk nivå och inte på myndighetsnivå. Jordbruksverket bör bemyndigas att meddela föreskrifter och besluta om åtgärder.

Jordbruksverket behörig myndighet vid införsel till unionen

Vi tillstyrker förslaget att Jordbruksverket får utöva kontroll i fråga om införsel till unionen och att Livsmedelsverket utövar kontroll när det gäller produkter av animaliskt ursprung och sammansatta produkter. Vidare ska Tullverket utföra de uppgifter som en tullmyndighet har enligt EU:s kontrollförordning och övervakar att införsel till unionen sker i enlighet med EU:s djurhälsoförordning, djurhälsolagen/-förordningen, och de föreskrifter som meddelats med stöd av dessa författningar.

Renodling av Jordbruksverkets ansvar för export

Vi tillstyrker förslaget att djurhälsolagen stadgar att export av djur, avelsmaterial och produkter av animaliskt ursprung till ett tredjeland sker i enlighet med artiklarna 84–228 i EU:s djurhälsoförordning, samtidigt som djurhälsostatusen

avseende s.k. d-sjukdomar och nya sjukdomar på destinationen ska beaktas. Vidare ska Jordbruksverket, eller (för produkter av animaliskt ursprung) Livsmedelsverket, se till att exporten uppfyller kraven i djurhälsoförordningen.

Vid flyttning mellan medlemsstater bör behöriga nationella myndigheter göra kontroller. Om sändningarna inte uppfyller de krav som ställs i EU:s djurhälsoförordning kommer det inte att utfärdas något djurhälsointyg och djuren kan inte exporteras. Det bör därför i den nya reglering som utredningen föreslår föras in en bestämmelse i vilken Jordbruksverket och, när det gäller produkter av animaliskt ursprung, Livsmedelsverket, ges ansvaret för att exporten uppfyller kraven.

Jordbruksverket samordnar kontrollen genom föreskrifter

Vi tillstyrker förslaget att ansvarsfördelningen mellan kontrollmyndigheter ska framgå av föreskrifter som regeringen meddelar, och att Jordbruksverket ska samordna övriga kontrollmyndigheters verksamhet.

Vi instämmer i att det är lämpligt att den nuvarande ansvarsfördelningen mellan myndigheter på djurhälsoområdet behålls så långt det är möjligt, och att det även i fortsättningen ska finnas en möjlighet för Jordbruksverket att överlämna offentlig kontroll till länsstyrelsen i motsvarande utsträckning som i dag. Utredningen föreslår dock här en principiell ändring vars andemening vi kan godkänna. De nuvarande reglerna klargör inte om länsstyrelsen övertar ansvar på grundval av föreskrift eller beslut. Med hänsyn till krav på transparens bedömer även vi att överlämnandet bör ske genom föreskrifter. En myndighet bör ha ansvar för att samordna övriga kontrollmyndigheters verksamhet. Jordbruksverket bör även enligt vår mening kunna ha denna roll.

Renodla länsstyrelsernas och Jordbruksverkets roll vid kontroll

Vi tillstyrker förslaget att länsstyrelserna utövar kontroll avseende sjukdomsspecifika förebyggande åtgärder och sjukdomsbekämpning, men att Jordbruksverket utövar offentlig kontroll av beslut som verket fattat.

Vi instämmer i förslaget att lägga ansvaret för offentlig kontroll avseende både bekämpningsåtgärder och sjukdomsspecifika förebyggande åtgärder på länsstyrelsen, även om detta förskjuter ansvaret från Jordbruksverket till länsstyrelsen i förhållande till vad som gäller idag. Jordbruksverket bör dock, i likhet med vad som gäller enligt epizootilagen och zoonoslagen, utöva kontroll avseende efterlevnaden av beslut som verket fattat.

Vi bedömer att allt som stadgas av nuvarande bestämmelser inte bör överföras till en ny lag, och att lagstiftaren inte bör överlåta all nyreglerat ansvar till en enda

myndighet (i det här fallet Jordbruksverket). Sjukdomsbekämpning är en specifik och kontextberoende uppgift som lämpligen läggs ”närmare” verksamhetsutövarna i framtida lagstiftning, i det här fallet på länsstyrelserna. Vi noterar dock att utredningen inte argumenterar närmare för att den föreslagna uppgift ryms inom länsstyrelsernas befintliga ramar, och vill påtala att länsstyrelserna inte bör åläggas nya uppgifter utan noggrann bedömning av deras totalbelastning.

Generaldirektör Annelie Roswall Ljunggren har beslutat i detta ärende. Utredningschef Matilda Ardenfors och utredare Eero Carroll, föredragande, var närvarande vid den slutliga handläggningen.

Annelie Roswall Ljunggren

Eero Carroll